

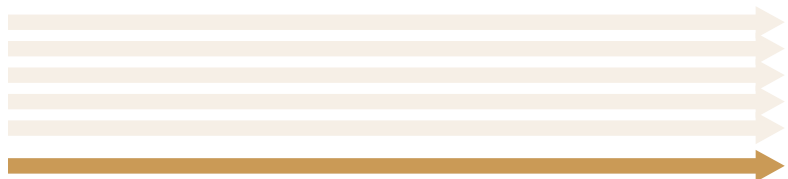
Napút-füzetek

60.

Nyírfás Pyrker Dezső

A csizma

Karácsonyi történet

Hiába tiltakoztam, bőgtem, mint a szamár, anyámat nem tudta megatni könyörgésem. Aztán elbújtam a kamrában, amikor indulni kellett volna, de csak elő kellett jönnöm, mert fáztam, mint a kutya, nem volt annyi eszem, hogy magamra vegyek mindent, ami csak rám fért. Lajos bácsi meg már megitta a pálinkáját, és kiabált anyámmal, hogy nem vár, őt nem érdekelte, hogy megyek vagy nem. Hát persze hogy a végén mennem kellett.

Anyám láthatta, hogy duzzogok, de ő csak megölelgetett, és vigasztalt, hogy csak néhány napról van szó, aztán úgyis hazahoznak, mert ő sem bírná ki sokáig nélkülem. Végül felkapaszkodtam a szekérre, anyám még egy takarót is adott, hogy jól csomagoljam be magam. Lajos bácsi, aki anyám testvére volt, és aki valószínűleg ki sem állhatott engem, megcsapta a lovakat az ostorral, elindultunk. Ő egy szót sem szólt, én meg csak hüppögtem magamban, mert nagyon sajnáltam magamat, de leginkább azt, hogy ha már nem lehetek odahaza, akkor bárhol máshol szívesebben lennék, mint Lajos bácsival és a még nála is undokabb Lujza nénivel.

Három-négy nap, mondta anyám, annyi idő kell, hogy ő is hazajöhessen a kórházból, ahol majd világra hozza a kistestvéreimet. Ezt a kistestvért már vártuk, és máskor örültem is neki, de most ezen a poros úton, ahol csak a két ló fara volt az összes látnivaló, hát azt kívántam, hogy bárcsak soha nem akart volna meglenni. Most meg karácsony is lesz, és ha arra nem jöhetek haza, mert valami mindig közbe tud jönni, akkor ezekkel kell karácsonyoznom, ami nekem minden lesz, csak nem ünnep, pláne nem a szeretet ünnepe.

Tudom én, hogy azért utálnak, mert nem szerették az apukámat. Az apukám nem olyan volt, mint ők, soha nem akart paraszt lenni, talán mert szerette az egyenruhát. Anyámnak nem bocsátották meg, hogy hozzáment egy rendőrhöz, és én láttam, örülnek, hogy aput lelőtték a rablók, amikor el akarta fogni őket. Sírni is csak ketten tudtunk a temetésen, anyu meg én. Ezek meg biztosan örültek. Még mondták is anyámnak: „Úgy kellett neked!” Az apu miatt van, hogy nem szeretnek engem. „Legalább fiú lett volna!” – mondták anyámnak. Hát lehet, hogy most majd fiú születik. Őt talán majd szeretik. Talán anyunak is megbocsátanak, hogy apu halála után fél évvel mégis lesz fiúgyerek nálunk. Sokáig vártak rá. Fiuk nekik sincsen, az egy szem lányukkal, a Magdussal pedig nem nagyon dicsekedhetnek. Azt nem tudom, hogy mi baj van vele, csak hallottam ezt, amikor anyám mondta a szomszédunknak, akitől a tojást szoktuk venni. Lehet, hogy most majd megtudom. Majd nyitva tartom a fülem.

Hideg szél fújt, és ezt a szelet nem tudták felfogni a fák, mert csak néhányat lehetett látni a tanyák körül, de tanya is kevés volt, csak néhány látszott, merthogy errefelé nem is sűrűen voltak. Lajos bácsiék tanyája is messze volt mindenkitől. Mikor utoljára itt jártunk anyámmal, tengeriföldek voltak, végtelen hosszúságban, de legalább zöld volt a világ, nem olyan esővel fenyegető csupaszság. Egy sivatag, amiről az iskolában tanultunk. Tanulni fogok! – határoztam el magamban, és akkor eszembe jutott, hogy nem hoztam el a tankönyveimet. Lehet, hogy anya mégis feltette a táskámat a szekérre? Elkezdtem fészkelődni a helyemen, hogy megnézzem, mi van mögöttem a szekéren. Az én holmim egy kis ládában volt, ha anyám abba

tette, akkor meg kell lennie a könyveknek és füzeteknek is. Ha betette... Az én dolgom lett volna, de én éppen duzzogtam. Nem akartam eljönni Lajos bácsival. Meg akartam győződni erről, de Lajos bácsi rám mordult: „Nyughass már!”

– Meg kell néznom a tankönyveket, hogy itt vannak-e?

– Majd megnézed, ha odaérünk.

– De ha nincsenek itt, akkor vissza kell menni értük. Még nem késő.

– Neked elment az eszed? Nem lehet visszamenni. Maradj veszteg, mert ledoblak!

Veszteg maradtam. Nem hittem el, hogy képes lenne ledobni, akkora gazemberséget elképzelni sem lehet, meg aztán nem szakadt volna meg a szívem a tanulásért, de azt nem tudtam elképzelni, hogy akár csak néhány napig is mit fogok csinálni.

A szekéren az én ládámon kívül tele zsákok voltak. Öröletni vitt gabonát Lajos bácsi a bánomi darálóba, és került aztán velük hozzánk, hogy anyám kérésére engem magával vigyen. Hát nem volt csodálkozni való, hogy nem volt kedve visszafordulni. A lovak biztosan fáradtak voltak, mert a bácsi-kám gyakran használta az ostort. Sajnáltam a lovakat, pedig általában félni szoktam tőlük. A fogaik olyan nagyok. Elképzeltem, hogy milyen lehet, ha megharapják az ember kezét. Láttam, hogy sima szőrükön nyomot hagy az ostor. Vajon a lovak tudnak sírni? Majd megkérdezem valakitől. Nem hallottam, hogy a hetedikben, ahova járok, tanítanak-e erről valamit.

Aztán arra gondoltam, hogy mi lenne, ha pisilnem kellene. Nem is múlt el sok idő, amikor tényleg éreztem, hogy ki kellene mennem, ami abban a helyzetben butaság volt, de anya azt mondta, hogy ilyenkor ezt illik mondani. Most pedig tényleg kint voltam, de mégis egyre inkább éreztem a „kell”-t.

– Lajos bácsi, meg kellene állnunk.

– Mi bajod van már megint?

– Hát... ki kellene mennem.

– Szó sem lehet róla! Ülj rá! Nemsokára odaérünk.

Az a baj, hogy attól kezdve nem tudtam másra gondolni. Csak szorítottam és szorongtam, nehogy valami baj érjen. Akárhogy meresztettem a szemem, nem láttam a tanyát, de még a nagy eperfát és az öreg szilvafákat sem, amelyek körülötte voltak. Az eperfa volt a legmagasabb köztük, azt lehetett mindig először meglátni. Igaz, hogy most már sötét kezdett lenni.

A takarót még jobban összehúztam magamon. Nem is azért, mert fáztam, hanem mert azt gondoltam, hogy jobban kibírom a hátralévő időt a tanyáig. Különben vigasztaltam magam, hogy itt a pusztta földön nem is tudnék olyan helyre menni, ahol illendően végezhetném el a dolgomat. A lányoknak el kell bújni, ha pisilni akarnak.

Az iskolában voltak fiúk, akik leselkedtek a lányokra, amikor azok a dolgukkal voltak elfoglalva. Énutánam nem leselkedtek soha, talán mert olyan kicsi voltam. A tornaórán mindig én voltam az utolsó, amikor nagyságrendben kellett sorba állnunk. A lábam is vékony, anyám is mondta, hogy olyan, mint a pipaszár, de azt is mondta, hogy az övé is olyan volt, aztán később kialakult. Sokszor gondoltam arra, hogy már ideje lenne, hogy kialakuljon, még ha nem is azért, hogy a fiúk leselkedjenek utánam is. A fiúkkal min-

dig bajban voltam, mert szerettem volna, ha akadt köztük akár csak egy is, amelyik barátkozik velem, de nem akadt egyszer sem, ezért aztán mindig goromba voltam velük. Hatodikban még azt is megpróbáltam, hogy focizok velük, de azonnal elküldtek azzal, hogy nem vagyok alkalmas, pedig jobban tudok futni, mint akármelyik. Én nyertem a városi futóbajnokságot is a korosztályomban, de ezt nem vették számításba. Fújódjanak fel, gondoltam magamban. Hogy ők mit gondoltak rólam, azt nem tudom. Az lenne a legnagyobb baj, ha semmit sem gondolnának rólam. El is határoztam egyszer, hogy híres leszek, akkor majd észrevennének, de akkor már én nem akarom. Azt még nem döntöttem el, hogy miben legyek híres. Még a futásra sem gondoltam, hogy netán futóbajnok legyek. Azt nem lehet örökké csinálni. Valami jobbat kell kitalálnom, és arra meg még van időm.

Aztán egyszer csak meghallottam, hogy a Cuki ugat, máris ott örvendezik nagy boldogságban az érkezésünknek és bolondosan ugrál a lovak orra előtt. A Cuki számomra a legkedvesebb valaki a tanyán. Ritkán találkozunk, de ha meglát, örömeben majd feldönt. Amikor feláll a hátsó lábaira, nagyobb, mint én, és az felér egy mosakodással, amikor összenyalogatja az arcom. Azt mondta egyszer Lujza néni, hogy a Cuki valamilyen hegyről való, a hegyet pedig egy szent emberről nevezték el. Olyan fajta, amelyik embereket tud menteni. Hát engem biztosan meg fog menteni az unalomtól, mivel szeret játszani, és én is szeretek vele lenni.

Lujza néni jött ki a szekér elé. Nem látszott az arcán a nagy öröm, hogy viszontlátott.

– Csak menj be gyorsan a konyhába, majd bevisszük a holmidat. Most a zsákok az elsők.

Köszönni sem hagyott időt, mind a ketten, csak néhány csendes szótváltva egymással, nekiálltak a zsákokat lepakolni, és Lajos bácsi a vállán vitte be azokat a nyári konyhába. Én meg gyorsan kibújtam a takaróból, és igyekeztem az udvar túlsó végén álló árnyékszékbe. Időben érkeztem. Cuki persze odáig követett, és hallottam, hogy szuszog az ajtó másik oldalán, de azt tudtam, hogy a kutyák nem leselkednek a kislányokra.

Mikor kijöttem, előbb az orromra, majd a kabátomra hópihék hulltak. Lajos bácsi kifogta a lovakat és vezette őket az istállóba. Az istállóban mindig furcsa szagok laktak. A lovak állása mellett volt helye Mucinak, a tehénnek. Amióta az eszemet tudtam, a Muci mindig ott volt, és a farkával hajtotta a legyeket. Az istálló ablakai, kettő volt, kékre voltak festve. Lajos bácsi egyszer elmagyarázta, hogy azért kékre, mert azt nem szeretik a legyek. Én azt gondoltam, hogy a legyek ezt nem tudják, mert csak ott sétálgattak a Muci fején és hátán.

A Magdus nem volt otthon, így csak a bácsikám és Lujza néni lehettek a társaságom. Sok jóra nem számíhattam. Lujza néni elvárja, hogy segítsek neki a ház körül. Ez nem lett volna baj, mert anyámnak is segíték mindenben. Tudok krumplit pucolni, babot fejteni, a tejet felforralni, úgy, hogy ne fusson ki. Mosogatni, törülgetni is szoktam, pedig azt aztán nagyon utálok, de azért ha kellett, mindig elvégeztem.

De Lujza néninek nem jó segíteni. Neki nem tud az ember jó munkát végezni. Ha kiteszed a lelked, akkor is talál valami hibát.

– Hogyan fogod az a kést? Figyelj már oda, leesik a borsó! Töröld el jobban azt a lábost! A fülénél is törülgesd meg! Hol tanultál így kenyeret szelni? Nem vagy te kapástót, hogy olyan vastag kenyeret vágj!

Szavaiban nem volt egy csepp kedvesség sem. Azt nagyon sajnáltam, amikor eltiltott a kenyérszeléstől. Ami jó volt a tanyán, az a kenyér volt. Lujza néni sütötte a három taligakerék nagyságú kenyeret, amely még hónapok korában is finom volt. Komlóval kelesztette a tésztát, és a búbos kemencébe sütötte ki a kenyereket. A kenyérsütés valahogy mindig ünnep volt náluk, mert olyankor a kenyértésztából lángost is sütött Lujza néni, és abból mindenki kapott, aki a házban volt. Én kétszer is voltam náluk kenyérsütéskor, és mindig degeszre ettem magam a lángossal. Ezúttal nem reménykedhettem, mert láttam, hogy a karácsonyra való kenyerek már elkészültek.

Azelőtt nem kellett egyszer sem éjszakára a tanyán maradni. Mikor bevonultam a konyhába, mindjárt eszembe jutott, hogy idáig mindig anyámmal voltam, most pedig a bácsikámékkal kell lennem. Ez olyan gondolat volt, amitől sírhatnékam támadt, de mégsem sírtam, mert valamiért nem mertem. A konyha elég nagy volt, én meg szerencsétlenül megálltam a közepén, mert hirtelen nem tudtam, hogy hová lépjek, mit tegyek, hol lesz a kabátom helye, legszívesebben azonnál visszafordultam volna, hogy hazamenjek. Tudtam azt is, hogy nem tenném, mert gyorsan sötétedett, és olyan félelmetes lehetett odakint. A konyhában világított a petróleumlámpa, a bura mögötti réztányér pont olyan volt, mint a miénk, odahaza. Azt mindig nekem kellett szidoloznom, hogy fényes legyen, mert az segít a lámpának világítani.

– Mit állsz itt a konyha közepén, mint egy faszent?! Egy-kettő, vedd le a kendődet, a kabátodat! Odaakaszthatod a kabátot a bácsikád ködmöne mellé. Aztán leülhetsz. Amint Lajos bácsikád bejön, vacsorázunk. Teánk nincsen, mi ciberét iszunk. Hogyan szereted a ciberét? A bácsikád szilvalekvárral szereti, azt is kaphatsz.

Nem ragaszkodtam a szilvalekváros ciberéhez. Az igazság az, hogy látni se szerettem, de ezt nem mondtam. Jó lesz nekem az üres cibere is. Ezt anyám is úgy készítette, mint Lujza néném. Egy helyen tanulhatták, testvérek voltak. A cibere úgy készül, hogy a csésze forró vízbe cukrot tesznek, csak annyit, amennyit a teába is szoktunk, aztán egy csipet őrölt bors kell bele, és ízlés szerint egy kis ecet, mert citromhoz nem mindig lehetett hozzájutni.

Az ital mellé szalonnát szelt Lujza néni és kenyeret. A szalonna jó húsos volt és füstölt is, én meg éhes voltam. Hát nem kértem magam. Anyám otthon mindig mondott áldást ebéd előtt és vacsora előtt is, de Lajos bácsi nem szólt semmit. A kezét megmosta, aztán csendben enni kezdtünk. Nem álltam meg, csak megszólaltam, mert meg kellett kérdeznem, hogy hol fogok aludni.

– Majd fogsz valahol! Most egyél. Magyar ember nem beszél, amikor eszik!

Majdnem megkérdeztem, hogy miért nem szabad beszélni, de biztosan letorkoltak volna azzal, hogy akkor kiesik az ember szájából az étel.

Vacsora után aztán hamar kiderült, hogy Lajos bácsi az istállóban fog aludni, ott, ahol Áron szokott, amikor még volt Áron, aki a cselédjük volt. Áronnal kétszer találkoztam, amikor a tanyán jártam anyámmal látogatóban. Mogorva ember volt, és sokkal fiatalabb, mint Lajos bácsi, aki álló nap dolgoztatta, akkor is, amikor vendégek voltak. Áront behívták katonának, most nem volt senki, akit a bácsikám dolgoztathatna. Két ágy volt egymás mellett a tanya egyetlen szobájában, az egyikbe Lujza néni készült lefeküdni, a másikat kaptam én. Amikor Lujza néni behozta a lámpát a konyhából, akkor láttam, hogy az ágy felett nagy színes kép van, díszes keretben. A kép az aradi tizenhármát ábrázolta, amikor ott álltak a bitófánál, és a katonák célozták puskával őket. A szemben lévő falon nagy fénykép volt, azon Lajos bácsi és Lujza néni voltak lefényképezve fiatal korukban, az esküvőjükön. Az üvegen sok légy hagyta ott egyetlen emlékét.

Nem sokáig nézegethettem, mert Lujza néni behozta a ládámat a konyhából, kivetette velem a hálóingemet, és amikor átöltöztem, már küldött is az ágyba. Neki még dolga volt a konyhában, ki is vitte a lámpát magával. „Drága a petrol” – mondta magyarázatképpen. A dunya valósággal nehéz volt, a párna is dagadtra volt töltve, kispárna pedig nem volt. Az ágy nagyon hideg volt, tudtam jól, hogy nekem kell majd bemelegítenem, Lujza néninek esze ágában sem volna egy meleg cserepet odaadni, hogy segítsen felmelegedni, ahogyan anyám szokta az ágyat fűteni télen egy lerben felmelegített cseréppel. Csak arra tudtam gondolni, hogy két napot akárhogyan is kibírok, aztán úgyis hazavisznek. Elég sokáig forgolódtam, mire el tudtam aludni. Lujza nénit nem hallottam bejönni. Csak reggel találkoztam újra vele.

Mikor felébredtem, már nem volt mellettem, de a zsalugáért már kinyitotta, és az ablakon át nem a nap fényét engedte be, hanem valami másféle világosság ömlött be és színezte be a tábornokokat és a kivégzőosztagot. Az ágy melege még elkísért az ablakig. Amit láttam, az első pillanatban nagyon tetszett. Minden fehér volt, és a hó akkor is hullott. Tanultuk az iskolában, hogy a hó nem más, mint kristályosodott víz. Akkora pelyhekben hullott a hó, hogy én biztos voltam benne, nagyon sok kristálytestvérke kapaszkodott össze, hogy együtt szálljanak a földre. Örültem, mert a hóesés azt jelentette, hogy fehér lesz a karácsony.

A szoba hidege gyorsan figyelmeztetett, hogy ideje felöltözni. Hallottam, hogy valaki, talán Lujza néni tesz-vesz a konyhában. Gyorsan magamra kaptam a ruháimat, aztán megakadtam, mert nem tudtam, hogy az ágyat nekem kell-e bevetnem, és be kell-e vetni.

– Majd megkérdezem – döntöttem el, és kimentem a konyhába.

Lujza néni a tűzhelynél tett-vett valamit. Hátra sem fordult, amikor meghallotta, hogy előjöttem, de máris elkezdte a parancsolgatást.

– Felvette a cipődet? Jól van. Kimehetnél összeszedni a tojást, ott a zombor a polcon, azt vidd magaddal Tudod, hogy hol vannak? El ne csússzál, mert kellene a tojások. Most, hogy hárman is vagyunk, több kell, az is lehet, hogy Magda is megjön, de el nem tudom képzelni, hogy jönne ebben az időben. Talán a vonat sem jár Muronyig. Még jó, hogy nem fúj a szél. Akkor cudar idő lenne. Lajos bácsikád már elsöpörte a havat az istállóig meg a klozetig. Ki tudsz menni. A létrán vigyázz, mikor felmész a tyúkokhoz.

Lujza néni ezt mind egy szusszal mondta el, anélkül hogy hátrafordult volna, és megnézete volna, hogyan vagyok felöltözve. Anyám mindig azt akarta, hogy mosakodjak meg először, aminek nem sok értelme volt, mert az ágyban az ember nem piszkolódik össze. Ám ezt soha nem akarta megérteni. Azt mondogatta, ha nem mosdok reggel, akkor meg fogok bűdösödni. Úgy látszott, Lujza néném nem tartott attól, hogy megbűdösödök.

Szerencsére a fűzős magas szárú cipőben jöttem el hazulról, mert amikor kimentem, bizony már elég vastagon állt mindenfelé a hó, és ott is, ahol egyszer már el lett seperve. A bácsikám utat seper a disznókhoz. Három disznó volt akkor az ólban, az egyikről tudtam, hogy ki van már szemelve az ölésre, de majd csak karácsony után, amikor nagy fagyokat reméltek. Egy csapás vezetett a trágyadombig, ami mellett a klozet állt, és egy másik csapás az istállóhoz és a kúthoz, de már annyi hó volt ott is, hogy akár újra lehetett volna seperni. A kúthoz soha nem engedtek közel, pedig a gémjét könnyen lehetett mozgatni, de mikor a vödör feljött, azzal nem tudtam mit kezdeni, túl kicsi voltam hozzá.

Szépen köszöntem Lajos bácsinak, aki válaszul morgott valamit, aztán mikor a létra felé indultam, akkor mondta, hogy ne menjek, ő már összeszedte a tojásokat, én csak szedjem ki a jászol végéből a zsomborba, ahova berakta, és vigyem a konyhába, de el ne essek, figyelmeztetett. Azon gondolkoztam, hogy ő is a tojásokat félti-e, vagy engem. Lajos bácsi a trágyát villázta a talicskára. Amint ott járt-kelt mellettem, felfedeztem, hogy a lábán a harisnyán kívül csak bőrpapucs van. Papucsot már máskor is láttam a lábán. Ennek két oldala egészen kidudorodott. Anyámat egyszer már meg mertem kérdezni, hogy az mi Lajos bácsikámnak a lábán, ami kidudorodik. Azt mondta, hogy bütyök van neki mind a két lábfején, ezért jár papucsban. Akkor megnéztem a lábaimat, de egyikén sem volt kidudorodás. Lehet, hogy a lányoknak nem is lehet bütykük?

A konyhában sült krumpli illatozott az asztalon, és töpörtyű egy tálban.

– Egyél! – szólított fel Lujza néni. – Mi már ettünk. Nem alhatunk olyan sokáig, mint a városi kisasszonyok.

Én mint városi kisasszony, csak megtaláltam a lavórt, és rendeztem egy cicamosdást, hogy lássa Lujza néni, tényleg van különbség. Hanem azt észrevettem, hogy bizonyára ő vagy ők is mosakodtak, mert a törülköző kendő még erősen nedves volt. Hát ebből látszott, hogy használták.

A lavór egy karfa nélküli széken volt, mindjárt az ajtótól balra, a fogas mellett. Ott, a Lajos bácsi ködmöne és az én nagykabátom alatt állt Lajos bácsi csizmája. Tegnap az volt rajta, és mikor megláttam, már ki volt ragyogóra suvikszolva, álltak párosan vitézül, mint két ragyogó kályhacső, olyan szélesek voltak, hogy azt kellett gondolnom, ha beletennének, alig látszanék ki belőle. Ott volt mellettük a csizmahúzó készség is, azon az látszott, hogy nem sokat használhatták.

Innivalónak megint csak cibere volt. Lujza néni meg is magyarázta, hogy azért nem ihatok tejet, mert vemhes a tehén, és már nem lehet tőle tejet kapni. Nemsokára lesz kisborjú. Még azt is elmondta, hogy ha üsző lesz, akkor megtartják, de ha bikaborjú, akkor azt tavasszal már viszik is a vásárra.

– Nagyon örülnék egy kisborjúnak – mondtam, de Lujza néni csak annyit mondott, hogy a hó a legrosszabbkor jött, mert nem tudja, mi lesz, ha a hó miatt nem lesz segítség, amikor ellik a tehén.

Nem jó egyedül enni, még akkor sem, ha nem voltam egyedül, mert Lujza néni ott volt, és láthatóan nagyon el volt foglalva azzal, hogy vizet melegítsen nagy fazékban. A sparhelt tüzét kukoricacsutkával tartotta életben, azt elég sűrűn kellett raknia, mert gyorsan leégett. Nekem közben elmagyarázta, hogy a vizet moslékhoz melegíti, mert a meleg vízben a dara gyorsan megdagad, és a disznók attól jobban híznak. A tejbedara is hizlal? – kérdeztem, de csak magamtól, mert nem akartam, hogy buta kislánynak tartson Lujza néni. Különben is, hogy jövök én a disznókhoz? Még az is eszembe jutott, hogy vajon, ha a disznók hizlalnának embereket, akkor ők is darát tennének-e a meleg vízbe. Mosolyognom kellett a buta gondolaton, és ezt a mosolyt Lujza néni is meglátta.

– Mi nevetni valót találsz ezen? A disznónak meg kell híznia minél előbb, különben nem éri meg tartani őket. Ha sokat vársz velük, felzabálnák mindenünket, talán még minket is.

Hát nem mondhattam meg, hogy pontosan valami ilyesmi járt az eszemben, ezen mosolyogtam. Inkább azt mondtam, hogy eszembe jutott, milyen nagyszerű szokott lenni egy disznóölés.

– Hát ebben igazad van, különösen a vendégeknek, akik csak néznek, meg zabálnak, de a munka az csak a paraszté marad.

Éppen csak befejeztem a reggelizést, amikor Lajos bácsikám egy zsákkal a vállán bejött a konyhába, és lerakta az asztal mellé.

– A legjobb idő, hogy tengerit morzsoljunk.

Rám nézett, mintha valamiféle ellenkezést várt volna. De én nem szóltam, csak vártam, mi következik. A zsákban lévő csövek már meg voltak fosztva, és aransárga fénnel csillantak fel, amikor Lajos bácsi kiborította egy halomba őket.

– Hozom a többit is, addig is nekiállhatsz.

– Tudod, hogyan kell? – kérdezte a nénikém, és már mutatta is, hogyan kell a vájdlingba morzsolni a szemeket.

Az első percben még jó mulatságnak látszott ez a munka, de nem sokáig. A bőr az ujjaim hegyén gyorsan kezdett vékonyodni, és a szemek egyre nehezebben hagyták ott a csövet. Ez úgy volt akkor is, amikor Lujza néni is mellettem ült és morzsolta a kukoricát, sokkal gyorsabban és ügyesebben, mint én. Ahogyan a kukoricaszemek halma növekedett, úgy nőtt az én honvágyam is. Nemcsak ezek nőttek, hanem a hó vastagsága is odakint. Lajos bácsi, ahány forduló kukoricás zsákot hozott be, annál jobban bezárkózott a rossz kedvébe. Vagy a hólapátolás miatt, vagy a tehén miatti aggódása okán, de egyre harapósabb lett a kedve.

– Nem tudsz vigyázni, hogy ne peregjen mellé a szem?!

– Hallgass már, Lujza! Mit kell annyit sopánkodnod?

– Van az embernek elég baja! Még hogy fáj a derekad! Kinek nem fáj?

Amiket ezek mellé még mondott, azt nem írom le, anyukám mindig mondta, hogy kislányoknak nem is szabad meghallani, amikor az emberek csúnyákat beszélnek.

Lujza néni is elhallgatott. Csak egyszer sóhajtotta: „Az embernek mennyit kell életében szenvedni!” Lehet, hogy ezt is csak akkor mondta, amikor a bácsikám kiment a következő zsákért. A következő fordulójánál bejött vele a konyhába a Cuki kutya is. A Cuki megrázta magát, annyi hó hullott le róla, hogy Lujza néninek is kényszere lett csúnyákat mondani. A hó gyorsan elolvadt, és fel kellett neki törülni. A nagy kutya nem sértődött meg, körülnézett, amint meglátott, odajött hozzám, és borjú nagyságú fejét az ölembe tette, várta, hogy vakargassam meg a füle tövét. Jó okom volt, hogy a morzsolás nevű emberkínzást egy időre abbahagyjam. Cuki is, én is nagyon örültünk egymásnak. Tudtam én, hogy legalább egy barátom azért van még ebben a havas sivataggá vált világban. Mert ahányszor nyílt az ajtó, ki kellett nézнем, és más nem is nagyon láttam, mint a hóesés sűrűre szövött függönyét az ajtón túl.

Lajos bácsikám még ebben a hóban sem vette le a papucsát. Ő is behozta vele a havat, de Lujza néni nem szólt rá. Vízet, tűzrevalót kintről kellett behozni, a kukoricáért nem sokat kellett mennie, mert azt a pajtában tartották, oda meg a tornác védelme alatt lehetett menni, bár a hó oda is hullott, csak nem annyi. Minden más, ami kellett, bent volt a házban.

Amikor Lujza néni magamra hagyott a morzsolásnál, mert ebédet kellett készítenie, elnézte, hogy én csak úgy tessék-lássék folytattam a munkát, mert a tenyeremen a bőr fájdalmasan vékonyra kopott, már az egész tenyeremet használtam, de sok hasznomat már nemigen vettek sem a tengericsövek, se Lajos bácsikám. Annyit azért megtettem, hogy gyorsan feltörülgettem a padlót, amikor Lajos bácsi behozta a havat, mert a döngölt agyagnak nem tett jót az olvadó hólé.

Cuki befeküdt az asztal alá, párolgott róla a nedvesség és a kutyaszag.

Lujza néni nem szólt rám, amikor látta, hogy csak ülök, és nem is jár a kezem azon a kukoricacsutkán, amit a kezemben tartok. Fel is bátorodtam ettől, mert igazán szerettem volna már valami mást tenni a semmi helyet.

– Tessék mondani, nincsen valami könyvük itt a tanyán? Úgy látszik, hogy elfelejtettem elhozni a tankönyveimet.

– Az bizony baj. Micsoda iskolás vagy, ha nincs nálad a tankönyv.

– Nem olyan nagy baj az, két-három nap mulasztást be tudok hozni.

– Te tudod. Hanem van könyvünk, hogyne lenne. Bemész a szobába, az almáriumon találsz egy cipősdobozt, abban megtalálod a Kincses Kalendáriumot. Sok okos dolog van abban, tanulhatsz belőle. Azt kiveheted és olvasgathatod. Ha idő lesz rá, még fel is olvashatsz belőle. Ahogy esik a hó, egyebet nem is igen tehetünk. Lajos bácsikád is biztos odafigyel, ha szépen felolvasol nekünk.

Több sem kellett nekem, ugrottam és mentem megkeresni a kincset rejtő cipősdobozt. Azon a szekrényen, amelyet Lujza nénikém almáriumnak nevezett, tényleg ott volt egy régi kartondoboz, hanem volt ott más is. Egy széles bőrszűj, egy borotva, egy szappanosdoboz és egy tükör. Egy olyan tükör, amelynek a hátsó oldalán drótból hajlítva egy támaszték volt, amivel fel lehetett támasztani, amikor Lajos bácsi borotválkozni akart, meg akkor is, amikor Ilike meg akarta nézni saját magát.

Az Ilike az igazi nevemet, az Ilonát jelentette, de úgy engem még az iskolában sem szólítottak. A tükörnek nagyon megörültem, nem csak azért, hogy megnézzem, milyen vagyok tanyasi kislánynak, hanem azért is, hogy azt a pattanást a nyakamon megvizsgáljam, mert addig nem igazán sikerült jól kinyomni. A tükör azt mondta nekem, hogy Ilike nem fésülködött aznap reggel, kenderszínű, rövid, eredetileg kétfelé fésült haja elfelejtette az igazodást. Kerek arcán éppen annyi a szeplő az orra körül és a szeme alatt, mint a városi Ilikének, és a pattanást már sikerült annyira megkaparni, hogy inggomb nagyságú piros folt is van már körülötte, de a közepén a sárga valami valósággal virít. Hát bizony nem sokat törődtem a piros folttal, addig szorongattam a helyét, hogy a sárga közepe diadalmasan kipattant. Még azt a kis vért sem sajnáltam, ami utána jött, az eredmény megérte az áldozatot.

Ezután már a cipősdoboz következett, benne pedig az idei évre szóló Képes Kalendárium elárulta, hogy elég sokat forgatták már. Vajon milyen felolvasnivalót találhatok benne? Ki is vonultam vele a konyhába, mert ott legalább meleg volt.

Közben eltűnt a morzsolt kukorica, és a morzsolatlan is. Lujza néni magyarázatképpen annyit mondott csak, hogy nap lesz holnap is. Én meg azt gondoltam, hogy a holnap már olyan nap lesz, amikor engem hazavisz a bácsikám, és akkor együtt leszek anyámmal, akivel lenni egészen más, mint Lujza nénivel.

Az asztalnál volt a legvilágosabb, oda telepedtem le, lábamat a Cuki hátára tettem, aki ezt nem vette rossz néven tőlem. Nekiálltam olvasni a minden hónapra szóló tanácsokat és figyelmeztetéseket, amelyek mind a gazdáknak szóltak. Horoszkópot is találtam, amit aztán különös gonddal olvastam el, mert bár a Bika időszaka elmúlt, az mégiscsak tanulságos, mi kellett hogy történjen velem május óta, amikor az én csillagjegyem volt az uralkodó.

Le is írom ide, hogy mit olvastam:

„Kapcsolataiban legyen óvatos, de várhatja, hogy megjelenik az igazi, akire minden bajban számíthat. Vigyázzon, hogy el ne szalassza a jó alkalmat, mert hamarosan nem ismétlődik meg a lehetőség.

Elhatározásaiban legyen következetes és kitartó, meglátja, hogy erőfeszítései sikerrel járnak. Egy utazás lehetősége is fennáll. Gondosan mérlegelje a lehetőségeket. A dologból jó is, rossz is kiszülhet.”

Kezdtem gondolkozni azon, hogy vajon elszalasztottam-e már az igazit. Lehet, hogy a következő májusig még megjelenhet, mert a horoszkóp egy évre érvényes. Oda kell figyelnem mindenre, mert eddig nem jelentkezett senki, akire minden bajban számíthatok. Elhatározásaim sem nagyon voltak, eddig mindig volt, aki elhatározott valamit helyettem. Az utazás bevált, itt vagyok a tanyán. Én még mérlegeltem is, mert nem akartam idejönni, nem akartam itt maradni, de nem számított a mérlegelés.

Most már csak ki kell várnom, hogy mi sül ki belőle, a jó vagy a rossz. Persze tudom ám én, hogy ez az egész butaság. A tanító néni megmondta, hogy senki sem tudja megmondani a jövőt, különösen nem a csillagok állá-

sából. Már az is nagy tudomány, ha megmondják, holnap esik-e az eső. De azért megkérdeztem Lujza nénitől, hogy ő melyik hónapban született.

Ebédre kötött galuskás leves volt és krumplis tészta. A levesből még egyszer kértem, nagyon finom volt, majdnem jól is laktam vele, a tésztából nem sokat ettem. Lujza néni nem is erőltette, hogy egyek. Azt mondta, ha éhes maradok, magamra vessek.

Délután semmi különös nem történt. Egyszer ki kellett mennem. Lujza néni rám terített egy öreg berlinerkendőt, hogy meg ne fázzak. A Cuki elkísért odáig, és meg is várt, amíg végeztem. A hó változatlanul esett, hol kisebb pelyhekben, hol nagyobbakban, de szüntelenül. A bácsikámnak már harmadszor kellett utat lapátolnia a kútig és az árnyékszélig.

Mikor megkérdeztem tőle, hogy a következő napon hazavisz-e engem anyámhoz, nagyon mérgesen nézett reám, káromkodott, és ostoba tyúknak nevezett. Én meg azt gondoltam, hogy valahogy mégis csak haza kell mennem.

– Azért nem tarthatnak itt örökké!

Ezt talán nem kellett volna mondanom, mert magamtól is beláthattam, hogy ebben a hóesésben talán még az utat sem lehet megtalálni. Mégis, úgy gondoltam, hogyha Lajos bácsikám akarná, hazavihetne.

– Az istennyila akar téged itt tartani! Amint lehet, hazaviszünk. Légy nyugodt – ezzel vigasztalt Lujza nénikém, de nem nyugtatott meg. Minél kilátástalanabb volt a hazamenésem, annál jobban szerettem volna otthon lenni. A kalendárium sem nyugtatott meg igazán, bár viccek is voltak benne. Nekem legjobban az tetszett, amelyikben a cigány ráfogta a kapanyelet a vadászaton egy nyúlra, és amikor a plébános úr el akarta vinni a lelőtt állatot, akkor ő ragaszkodott hozzá, mert szerinte, ahogy a plébános úr prédikálta, ő lőtte le a nyulat, mert az Úristen akarataiból a kapanyél is elsülhet.

Lujza néni nem kívánta, hogy felolvassak neki, babot köpezett délután, és azt sem kívánta, hogy segítsek.

– Te csak olvass! Még hasznodra válhat, amit tanulsz abból a könyvből. Becsüld is meg, hogy tanulhatsz. Hány gyerek van, aki az elemi iskoláig sem jut el. Lásd, az én lányom, a Magda is tanult, még a polgárit is elvégezte, és milyen városi dáma lett belőle. Küldött a múltkorában egy fényképet magáról, majd előkeresem és megmutatom neked. Valóságos báli ruha van rajta, úgy néz ki, mint egy grófné. Ki tudja? Nagyon szép lány a Magda. Még tényleg lehetne grófné is. Nem igaz? Kár, hogy ritkán van ideje hazajönni. De mit is csinálna itt a tanyán? Nem igaz?

Ezekre a kérdésekre nem várt választ Lujza néném. Olyan volt, mintha csak magában beszélt volna.

Este az óra, amit két függő súly mozgatott, még csak fél hetet mutatott, de már olyan sötét volt, mintha éjszaka lett volna, és csak a hó világított, mennem kellett lefeküdni. Cukinak ki kellett mennie. Lajos bácsikám egy szavára felállt szegény, úgy sajnáltam, hogy nem lehet bent a melegben. Lujza néni meg is magyarázta, hogy kutyának nincs a lakásban helye. Annak kint van dolga és kötelessége, mert akármilyen nagy hó van, a róka szívesen eljön, és fel is tudna menni a tyúkokhoz. Akkor aztán nem lesz se tojás, se rántott csirke. Aztán a Cuki a rossz embereket is távol tartja. A rókától egy-

általán nem tartottam, de a rossz emberektől én is tudtam félni, hát megértettem gyorsan, hogy Cukinak örködnie kell.

Arról most sem lehetett szó, hogy olvassak az ágyban, mint odahaza, ahol volt kisvillany az ágyam mellett. A lámpa csak addig volt bent, amíg elvackoltam magam, utána nézhettem a sötétséget. Aztán eszembe jutott, hogy el kell mondanom az esti imádságot, és talán többet is kellene imádkozni. Kérem kell az Istenkét, hogy holnap segítsen engem haza, mert karácsonykor igazán otthon akarok lenni, és már csak kettőt kell aludni szentestéig. Imádkoztam is szorgalmasan, elmondtam talán öt miatyánkot is, és az őrzőangyalkámat is kértem, hogy biztassa Lajos bácsikámat arra, hogy hazavigyen.

Aztán arra is gondoltam, az idén az lesz az ajándék, hogy lesz egy kistestvérem, és neki is kell készítenem valami ajándékot, aminek örülhetne. Anyunak már rajzoltam egy szép karácsonyi képet, amit majd odateszek a karácsonyfa alá. Lerajzoltam a betlehem-i jászolt, a három királyokat, a pásztorokat és a bárányokat is. Anyám biztosan meg is dicsér érte.

Arra ébredtem, hogy fázik a lábam. A nagy dunyha valahogy megfordult rajtam, mert keresztben volt, azért lógott ki a lábam. Már reggel volt, az ablakon nem lehetett kilátni, mert csupa jégvirág volt. Lujza nénikém már felkelhetett, mert nem volt mellettem.

Gyorsan felkeltem és magamra kapkodtam a ruháimat. A konyhában meleg volt, már megint volt bent egy szak tengeri, de se Lujza néni, se Lajos bácsikám nem volt bent. Az órán nyolcat mutattak a mutatók, de a tiktakoláson kívül más hang nem is hallatszott. A lavórban volt víz. Nem is volt egészen hideg. Gyorsan megmostam az arcom. A lábamon már ott volt a magas szárú cipőm, már csak be kellett fűznöm, és körülnéztem a nagykendő után. Meg is találtam a fogason a nagykabátom mellett. Lajos bácsi ködmőne nem volt a helyén, és nem volt ott a csizma sem. Hát meghallgatott a jó Istenke! Biztos most fogja be a lovakat, és hazavisz.

Kióvakodtam az ajtón, az árnyékszékhez mindenképpen el kellett mennem, de meg akartam lepni Lajos bácsit, hogy már útra kész vagyok én is. Cuki elém szaladt, és látszott rajta, hogy nagyon örül nekem, kis híján beledöntött a hóba. Hó borított mindent, de nem esett, a felhők pedig ott várakoztak valamire felettünk. Amikor elvégeztem a dolgom, még mindig nem láttam semmit, a szekér is ott volt, hólepetten, a pajta előtt. Bementem az istállóba, hogy köszönjek Lajos bácsikámnak, de csak Lujza nénit találtam, éppen jött le a tyúkoktól, a tojással. A lovak nem voltak otthon.

– Hazavisznek? – kérdeztem, de valahogy nem hittem, hogy arról van szó. Ha a városba mennénk, akkor a szekér nem lenne behavazva.

– A bácsikád kölcsönkérte a szánkót a Zsiga postástól, azzal mentek ki a postaútra, mert jön a Magda a farkarusszal. A Zsiga hozta az üzenetet, kapott is egy üveg pálinkát a bácsikádtól.

– A farkarusszal én is hazamehetnék.

– Hát ezzel bajosan, mert ez, amelyikkel a Magdus jöhet, nem megy arra felétek.

– Nem is igaz. Jár a farkarusz mifelénk is.

– Ne feleselj már, te gyerek! Az, amelyik felétek jár, csak délután van.

– Nekem jó délután is.

– Hát ezt beszéld meg a bácsikáddal. Nagyon ne reménykedj, mert a szánkót nem biztos, hogy még egyszer megkapja.

Nem is annyira a Zsiga postásiban, még csak nem is Lajos bácsikámban bíztam, hanem az őrzőangyalkám közbenjárásában, mert olyan őszintén könyörgtem a segítségéért. Nem lehet, hogy ne figyelt volna oda.

A fakarusz egy közönséges teherautó volt, amire bódét építettek fel, és abba padokat raktak két oldalra. Az igazi autóbuszok odalettek a háborúban, hát ezekkel segítettek az embereknek.

Dél volt, mikor a bácsikám megérkezett. Mogorvább volt, mint bármikor. Egyedül jött. Egy doboz volt nála, barna csomagolópapírban. Amint belépett, még csak nem is köszönt, hanem a csomagot csak odalökte az asztalra.

– Na, itt a lánya!

A havat még csak le se topogta a csizmájáról, már fordult is kifelé. Lujza néném utána ment.

– Mi dolog ez, hol hagyta Magdát?

– Az ajándékot küldte. Azt üzeni, hogy ha a gyerek itt van nálunk, akkor úgyse lenne hely, ahol aludhat, ő meg hivatalos Vésztőre.

Néha magázódtak ők ketten, mintha nem is ismernék egymást. Most pedig nem is egymásra voltak mérgesek, hanem a Magdára. Vajon mi lehet a csomagban? Engem mégis az érdekelt legjobban, hogy a bácsikám kiszánkáztatna-e engem is postaútig, hogy ne legyek útjukban.

Nem is álltam meg, hogy ne kérdezzem meg tőle, megkaphatja-e még egyszer a szánkót a Zsiga postástól.

– Hát az téged miért érdekel? He?

– Hát, hogyha kivinne engem a bácsikám, akkor a délutáni fakarusszal haza is mehetnék.

– Azt meg honnan vetted, hogy én még egyszer elmegyek hazulról, amikor a tehén mindenórás. Most is fél napig elvoltam, aztán minek. Ne is álmodj erről! Hazaviszlek, ha eljön az ideje. Állj neki a tengerit morzsolni!

Ebédig kitartott a türelmem cernája, de akkor rám jött, hogy én itt egy percig nem maradhatok tovább. Rá is kezdtem a mondókámat, először jó nagy kerülővel.

– Ugye azt mondta Lujza néni, hogy délután jár olyan fakarusz, amelyik a városba megy?

– Azt mondtam, hát akkor úgy is van.

– Akkor én elmegyek a postaútra. Haza tudok én menni akkor egyedül is.

– Hogy jut eszedbe ilyen butaság, még hogy te elmész a postaútig! Azt sem tudod, merre van.

– Lajos bácsikám tudja, majd ő elmagyarázza.

– Hát arra kíváncsi volnék, hogyan tudná elmagyarázni.

Akkor a beszélgetésünkbe bekapcsolódott a bácsikám is.

– Gyerekkoromban én is megjártam azt az utat. Nem éppen lehetetlen. Ha menni akar a lány, akkor hadd menjen. Megmutatom én az utat neki. Most elmehet a szánkó nyomán is.

– Akkor, ugye, elmehettek?

Akkora reménység támadt bennem, hogy semmi sem látszott lehetetlennek. A szánkó nyomára nem is gondoltam. Mégis okos ember az én bácsikám. Aztán meg világos van, gyalogolni jól tudok, legfeljebb a holmimat itt hagyom, azt már ráérnek utánam hozni. Így aztán nem szóltak rám, amikor öltözködni kezdtem, már magamra vettem a nagykabátomat, kötött sapkát a fejemre, és kész voltam máris indulni. Lujza néni megvizitálta a felkészülésemet.

– Hát, lányom, ebben a cipőben nem jutsz messzire. Túl nagy a hó a te városi cipődhöz.

– A szánkó nyomán megyek, ott talán nem olyan vastag a hó.

– Akkor sem engedlek el ebben a cipőben. Még lefagy a lábad, aztán anyádtól az életem végéig hallhatom, hogy miattunk lett oda a lábad.

– Nahát, Lujza, add oda a lánynak a másik csizmámat. Azzal taposhatja a havat.

– Ugyan már, Lajos, a csizmaídba kétszer beférne a gyerek lába. Hova képzelsz?

– Oda képzelek, hogy egy csizmát ki lehet tömni. Tehetsz bele dupla kapcát, papírt. A lányod úgymint küldött csomagot, arról leveszed a papírt, és már be is tekerheted a lábát vele. A másik háborúban az apám is újságpapírral védte a lábát a hideg ellen.

Lujza néni ezután már nem vitakozott. A spájzból előhozott egy pár csizmát, az nem volt olyan fényes, mint amelyik a bácsikám lábán még ott volt, és levetette velem a cipőmet. Amikor a két-két kapcát a lábfejemre tekerte, akkor vette elő a Magda ajándékát. Addig nem is érdekelte őket, hogy mit hozott nekik a lányuk. A csomagolópapíron belül szép angyalkás díszítésű doboz volt, abban pedig szaloncukrok voltak celofánablak mögött, szép sorba berakva. A nyál mindjárt össze is futott a számban, mert a szaloncukrot nagyon tudtam szeretni. Hanem akkor attól fokhagymás volt az én orrom. Nem is gondolhattam sokat rá, mert közben Lujza néni nagy gonddal csomagolta a lábaimat, végül fel is húztam a hétmérföldes csizmákat.

– Na lássalak, hogyan jársz benne! Tudsz lépni?

Hogyne tudtam volna lépni, már repülni is tudtam volna, csizma ide vagy oda, csak hogy engedjenek már el. De még mindig nem engedtek el. Lujza néni egy kis batyut készített nekem az útra, és mit láttam? Alig mertem hinni a szememnek: a szaloncukros dobozt tette a kis batyuba! Na, akkor kedvem lett volna egy puszit adni neki. De ezek a népek nem nagyon voltak puszilkodók.

Lajos bácsikám elkísért a szánkónyomig. Ott aztán aggodalmaskodva nézett az égre, ahol a sima, szürke felhőtengerből néhány hópehely akkor is szállingózott lefelé.

– Menj, és véletlenül se térjél le a szánkó nyomáról! Figyelj mindig előre, mert majd egyszer csak meg fogsz látni egy fasort, az már a postautat mutatja neked. Az autó meg fog állni, ha az út szélén meglát a sofőr és intetsz neki. Megálló különben nincs errefelé.

Idáig elkísért engem a Cuki is, de Lajos bácsi visszaparancsolta, amikor elindultam. Hát ha valaki boldog tud lenni, és ráadásul minden ízében izgulni, akkor az én voltam. Hazamehettem, megszabadultam a tanyától,

viszontlátom anyámat, talán már kistestvérem is lesz, ráadásul ott volt a batyumban az angyalkás doboz, az aranyos papírba csomagolt szaloncukrokkal, amit Magda által mégis nekem hozott a Jézuska.

Ezek a gondolatok annyira lefoglaltak, hogy nem is figyeltem én fel arra, hogy hiába nyomták le a szánkótalpak a havat, hiába taposták az utat a lovak, a lépegetés egyre nehezebb lett. Sietni nem nagyon lehetett, mert a hó rátapadt a csizma talpára, sarkára, ettől aztán egyre nehezebb lett maga a csizma. A hó pedig egyre sűrűbben kezdett röpködni, de mert hideg nem volt, vagy én voltam jól felöltözve, jól éreztem magam. Minden lépéssel közelebb voltam az otthonhoz. Soha nem gondoltam rá, hogy az annyira jó tud lenni, ha van az embernek egy olyan helye, amit otthonnak hívhat.

A szánkó nyoma nem volt nyílegyenes, mert olykor kanyarodott hol jobbra, hol balra, de még elég hosszú út állhatott előttem, mert a fasort még nem láttam meg. Aztán ahogy a hó egyre sűrűbben esett, úgy kezdett el-eltűnni a szánkó nyoma. Az ember, ha nem idegeskedik, érzi az irányt, amelyik felé elindult, még akkor is, ha az út csak nyomokban van meg. Ha más nem, hát egy kicsit mélyebb ott hó, amerre a szánkó járt. Csak ezt a „mélyebbséget” kellett követnem.

Követtem is, egészen addig, amíg ketté nem vált előttem. Meg kellett állnom, hogy most melyik irányt válasszam. Sok segítségem nem volt a választáshoz, mert a hó már olyan sűrűn esett, hogy tíz métert sem lehetett előre látni. Választanom mégis kellett, mert csak nem állhattam ott a puszta mező közepén, még elszalasztom a buszjáratot, és akkor bizony nagy bajban lennék. Valamiért a bal oldalt választottam, amit nem jól tettem, mert arra valamiféle árok lehetett, amelyikben sok hó összegyűlt, én meg egyszer csak azon vettem észre magam, hogy majdnem derékig süllyedtem a hóba. Szerencsém kikászálódtam onnan, de a csizma szára megtelt hóval, és leülni nem lehetett, hogy levegyem és kirázzam belőle.

Visszakecmeregtem oda, ahol befordultam, és elindultam a másik irányban.

A csizma egyre nehezebb lett, a hó meg csak ömlött. Most már az a nagy boldogságom mintha teljesen elolvadt volna, éppen úgy, mint a hó a csizmámban. Már csak vonszoltam magam, és elkezdtek olyan káprázatok idegesíteni, hogy esetleg nem érem el a postautat, a fakarusz elmegy nélkülem, és anyám nem tudja, hogy az Ilikéje itt van a nagy hóban, és már alig-alig tud lépni, pedig lépnie kell.

Az is eszembe jutott, hogy ha nem találom meg az utat, rám esteledik, és akkor jön a sötétség és az éjszaka, és a sötétségben talán meg is halhatok. Megfagyok, vagy valami más történik velem. Kezdttem megbánni, hogy lemondtam a kukoricamorzsolásról, mert ott, ha nem is szerettek nagyon, akkor rossz dolgom nem volt. A bácsikám csak a borjú miatt nem vitt vissza anyámhoz, és Lujza néni a szaloncukrot is nekem adta, pedig az az ő lányuk ajándéka volt.

Míg ezeket a gondolatok és érzések átviharzottak bennem és vissza-visszatértek egyre ijesztőbb formában, még mindig vonszoltam magam, de a hó már vízzé vált a csizmámban, és a víz egyre csak hidegebb lett. Már nem

látszott semmi, és én egyre nehezebben emeltem a lábaimat. Fáradt voltam, szomjas voltam, elkeseredett voltam, és nagyon, de nagyon haragudtam magamra. Utána meg haragudni kezdtem Lajos bácsira, Lujza nénire, hogy miért kellett csizmát húznom, egyáltalán, miért kellett nekik megengedniük, hogy eljöjjenek. Hiszen az anyám rájuk bízott. Most hogyan fognak elszámolni velem?

Akárhogy is van, döntöttem el magamban, össze kell szedni magam, mert már egy lépést sem tudok tovább megtenni. Leültem a hóra, amely átölelt, körülfogott és áldón hullott a fejemre, vállamra.

Egy idő után már nem volt kedvem felállni. A nagy fáradtság, ami erőt vett rajtam, átvette az uralmat. Már nem is gondoltam semmire. Nem is féltem, mert a hó olyan oltalmazónak, olyan ölelőnek tűnt. Talán el is aludtam volna, ha a lábam nem figyelmeztetett volna arra, hogy a csizmában már nem működik a fűtés.

Ahhoz, hogy levegyem a csizmákat, fel kellett ülnöm, és valahogy úgy, hogy az egyik lábam tolt lefelé a csizmát a másik lábamról. A papír teljesen szétázott, a kapcákból ki tudtam facsarni a vizet. A lábaimat addig dörzsölgettem a kezemmel, hogy már abba is elfáradtam, de kezdtem melegnek érezni őket. A batyuból kivettem a szaloncukros dobozt, és a ruhába, amiből a batyut kötötte Lujza nénikém, becsomagoltam mind a két lábfejemet. A kapcákat rátekerem a csomagra, és megőrizték a melegüket. Viszont menni így nem tudtam, valójában nem is akartam.

A szaloncukrok eszembe juttatták, hogy éhes vagyok. Sorban csomagoltam ki őket és tömtem magamba az édes masszát. Mire megelégeltem az evést, és még havat is ettem utána, hogy szomjamat oltsam, a világ elfogadhatóbb lett számomra. Most már csak aludnom kell, gondoltam. A hó közben csak hullott, én csak behunytam a szemem, mert már színes karikákat láttam, amikor körülnéztem. Kialszom magam. Nem is tudtam másra gondolni. A két csizma, ahogy letettem őket, vitézül állt egymás mellett, nekem megint a kályhacsövek jutottak eszembe róluk. Már nem is sajnáltam magam annyira. Visszadültem úgy, ahogy már egyszer lefeküdtem a hóra, aztán, mint odahaza, a jobb oldalamba fordultam, kezemet a sapkám alatt a fejem alá tettem, és hagytam, hol eltűnjön körülöm a világ.

* *

Zsiga postás nem tudta, mi feketélik a mezőn, a kíváncsiság csak odahajtotta. Ő találta meg a csizmákat, ahogy a száruk félig-meddig kiállt a nagy hóból. A tanya nem volt messze, gondolta, megkérdezi a Lajost, hogy tudja-e, kié lehet az a pár jóra való csizma. Lajost mintha csak a menkű csapta volna meg.

– Hol lelted ezeket a csizmákat! He?

– Ne kiabáljon velem! Nem messze voltak, azért jöttem ide magához érdeklődni. Talán ha kétszáz méterre innen. Hát aztán ismeri-e őket?

– Ismerem, ismerem, hogy a rosseb is egye meg! Mutassa, hogy merre lelte őket! Cuki gyere, most keresünk valakit.

* *

Valami nedves melegség érte az arcomat. Nem akartam kinyitni én már a szemem, mert olyan nyugalomban voltam, hogy azt el sem lehet mondani. De az a valami csak ott volt, hát kinyitottam a szemem. A Cuki volt, szorgalmasan nyalogatta az arcom, és talán még mosolygott is. Azóta is többször töprengtem azon, hogy tud-e egy kutya mosolyogni.

Lujza néni mondta nekem később, hogy ha a csizmák nem látszottak volna ki a hóból, akkor már biztosan a mennyországban lennék. Én meg arra gondoltam, hogy azért legszívesebben az anyámhoz mennék. Holnap, ha igaz, szenteste lesz.

Mindig vonzott az irodalom, ötéves koromtól kezdve tudtam olvasni, és amit csak lehetett, mindent elolvastam. Szakmai lapokba riportokat írtam, három nívódíjjal dicsekedhetek. Verselni, főleg a magam multságára, mindig kapható voltam. Nyugdíjas korom kezdetétől írok főleg prózát, idáig öt könyvem jelent meg, amelyek baráti körben – máshol nem igazán – jó fogadtatásban részesültek.

Nyírfás Pyrker Dezső

Acsizma a múlt század negyvenes éveinek végére viszi el az olvasót, a Békés megyei tanyavilág sivárságába.

Egy tizenkét éves kislány kényszerű utazását élményeinek és gondolatainak segítségével követhetjük.

A tanya világát a szerző saját gyerekkori élményeinek, benyomásainak alapján, azokat egy kislány gondolatvilágába illesztve ismerjük meg. Átélethetjük azt a drámát, amelybe a kislány az események tragikus fordulata, a baljós körülmények sajátos csábítása során került. Mégis, valahol ott ragyog a karácsony vonzásának csillaga és az édesanya, az otthon utáni megható vágyódása.

Napkút Kiadó Kft.
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Telefon/fax: (1) 225-3474
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szerkesztő: Bognár Antal
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence